

# NOVICE

## Kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **IX.**

V sredo 31. grudna (ranozimna) 1851.

List **53.**

### Slovo „Novice“ za leto 1851.

Z današnjim listam doveršijo „Novice“ letošnji tečaj s tem, da podajo svojim častitim prejemnikom „kazalo važnih reči 9. tečaja“ z „nadčelnim listam“ in „zavitkam“. Nadjajo se, da, pregledaje njih obsežek, bojo častiti prejemniki tudi pričujoči tečaj vredniga spoznali ga shraniti in uverstiti poprejšnjim tečajem, ker tudi v njem je nakupičeno koristniga blaga na mnogo strani.

Ker pa so „Novice“ kar je bilo moč svojo nalogo le doveršiti zamogle po krepki podpori rodoljubih domorodcov, ki poznajo potrebe slovenskiga naroda, in ki véjo, da — če hočeš tem potrebam zadostiti — moraš ž njim v narodovim jeziku govoriti, jim je sveta dolžnost, se očitno zahvaliti tem možem, ki so podpirali občekoristno reč s svojimi spisi in so nosili kot pridne čbelice od vsih strani Slovenskiga sladki in tečni med „Novicam“. Preserčna hvala jim za njih blago pripomoč!

Ako niso mogle „Novice“ vsim bravcam v vsim vstreči, naj se jim to za zlo ne vzame gledé na obširno polje, v katerim se one po svojim namenu gibati morajo. Sicer bi bilo pa vsim vstreči, tudi zlo hudo in po taki slavi nikdar ne hrepenijo „Novice“. Če so le poštenim, previdnim in pravičnim rodoljubam po volji, so one dosegle svoj namen čez in čez.

Jezik pišejo „Novice“ slovenski, ker so slovenskimu narodu namenjene, in pisale ga bojo tudi prihodnje brez pristranosti oblik, kakor jim bojo g. pisatelji svoje spise iz mnogih krajev Slovenskiga pošiljali. „Novice“ so, polagama stopaje, brez hrupa, brez sile, brez vojske naš sedanji občji pravopis po Slovenskim vpeljale, in tako bojo s podporo rodoljubov, ako Bog da, še marsikaj doveršile v pravo vzajemnost in slogo, ne pa v tisto, ktera hoče slovenski jezik popolnoma zatreti in čudovito mešanico na njega mesto postaviti, ktera nikdar ne bo veljavnosti občeslovanskiga jezika dospela. „Novice“ bojo pilile in gladile slovenski jezik kar bo moč, in ga marljivo množile z dobrim blagam svojih slovanskih bratov — ali častitljivi jezik slovenski bojo ohranile domačimu slovstvu, dokler ne pride občeslovanski na dan. Do tistiga še v prihodnosti skritiga časa ima vsak narod poglavno nalogo, svoj jezik izobraževati, in Bogme! tudi slovenski jezik je kakor vsak drug slovansk in morebiti še bolj tega izobraževanja vreden, ne pa da bi ga kot malovredno šaro na stran pahali kot nevredneža, da bi se v njem pisalo. Pervaki in nar slavniji slovenski pisatelji, ki še živé ali že v grobu počivajo, so bili in so z nami o tem edinih misel, in le ti, kterih dela slové kot nar izverstniši slovenski zakladi, imajo veljavno besedo o tem, in njih pravilo je nam vodilo. Za dosego občeslovanskiga, ne pa za negodno kovstvo zopet noviga jugoslavenskiga jezika, bo „Novicam“ vedno mar, in prihodnje leto bojo morebiti kakošne poskušnje v tem donšale, kterim pa nočejo nikakor višji cene prilastiti, kakor da naj se te poskušnje sprejmejo kot jezikoslovne drobtinice za pokušnjo, za prevdark, za pretres, ne pa da bi v njem že pisali ali da bi celo mogočno zapovedovali rekoč: „Da pišite sedaj vsi tako, sicer ste protivniki vzajemnosti slovanske!“

To zastran jezika na mnoge vprašanje opomnivši, se še enkrat serčno zahvalimo za krepko podporo rodoljubim domorodcam, in jih živo prosimo, tudi prihodnje leto Novice blagovoljno podpirati.

S terdno voljo neutrudljivo se tudi o novim letu poganjati za blagor in za omiko slovenskiga naroda in jezika, vzamejo tedaj Novice za letos slovo od vsih svojih prijatlov in prijatic. Z Bogam!

### **Kmetijske skušnje.**

(Kako na Angleškim meso solé). Pripravijo si 6 funtov kuhinske soli, 3 lote solitarja in 1 funt cukra, vse to denejo v posodo, ki derži 12 bokalov vode, pristavijo k ognju, da zavrè in po tem pene posnamejo. V ti vodi namočijo meso; cukr ubrani, da meso terdo ne postane.

(Da snažnost prešičem dobro tekne), kažejo skušnje nekiga gospodarja, ki je 6 prešičem edine teže 7 tednov enako pičo dajal in jim enako nastiljal. Tri izmed teh je vsaki dan s česalam (štrigeljnam) in kertačo pridno česati dal, treh pa ne. Uni lepo snaženi so o teh 7 tednih gospodarju čez 2 vagana graha manj pojedli in zaklani vunder skoraj po 30 funtov več vagali. Toliko je snažnost pripomogla! To je pa lahko zapopasti, ako se pomisli, da, kakor člo-

vek, tudi živina od zraka (ljufta) živí, ki pa ne more skozi nesnažno in blatasto kožo v truplo, da bi dobro in tečno kri delal, iz ktere se meso, mast in vse drugo dela. Da bi pač take gotove skušnje naše kmete pričale, da je snažnost pol življenja tudi pri živini.

### **Velki zbor kmetijske družbe v Ljubljani.**

(Konec.)

Dalje je g. Ullrich nekte imenitniši reči naznanil, o kterih je bilo v gojzdnarskih zadevah v velikim zboru v Solnogradu pomenkovanje, in je pri ti priliki tudi razdelil povabila za pristop k novi gojzdnarski družbi, ki bo obsegla vse gorate dežele našiga cesarstva in ktere osnova je bila tudi v Solnogradu sklenjena. Namen te družbe, na vso